

ROTA WAITOA.

"TE MATUA O NGÄ MINITA MAORI."

Na W. J. Simkin, Atirikona.

KO Rota Waitoa te minita tuatahi o te iwi Maori. Ko tona kainga ko Te Kawakawa kei te Tai-rawhiti. Ko ia tetahi o nga hoa haere o Pihopa Herewini i nga tau kotahi tekau i mua atu o tona whakapākanga hei minita. I haere tahi raua ko Pihopa Herewini ki Akarana i te tau, 1842. I a ia e tamariki ana he paraikete te kakahu. Otira i tona mohio me tona kaha, ka riro i a ia tetahi karahipi ko te karahipi o Aperahama te ingoa (Abraham Scholarship), a tu ana hoki ia hei mahita awhina i te kura Maori i Akarana. Ka piki haere te mārama o Rota a ka whakaritea ko ia hei whakamatautau i nga Maori o te Kareti, i tera wa ki nga korero o nga karaipiture.

Kaore ano he Maori kia whakaaetia i taua wa e Pihopa Herewini kia whakapangia hei Minita. No te wa tonu i a Rota katahi ano ka whakaae te Pihopa kua rite te wa e tika ai kia whakaturia tetahi Maori hei minita. Na Te Herewini tonu a Rota i whakaako, a nana i tuku atu i muri iho ki a Te Kihirini (Rev. J. A. Kissling).

Ko nga tangata nana i whakamatautau a Rota Waitoa, ko Atirikona Wiremu Wiremu (Parata), Atirikona Paraone, me Atirikona Aperahama. Kitea ana e ratou te pai o Rota tana mohio, me tona ngakau papaku.

No te Ratapu o te Tokotoru Tapu, Mei 22, 1853, ka whakapangia a Rota hei minita i roto i te Whare-karakia o Paora i Akarana. Ko nga minita i reira i taua ra e toru nga Atirikona, e toru nga Piriti, e toru nga Rikona, Ki tonu te whare-karakia i te Maori i te pakeha. Ko te kauwhau a te Pihopa i reo rua tia, pakeha, Maori. Nui atu te mihi o nga Maori ki te kauwhau a te Pihopa, me te tangi ano hoki o Rota Waitoa i te aroha ki nga kupu tohutolu a tona matua a te Pihopa ki a ia.

Te mutunga o te whakapa i a ia, ka whakahokia mai a Rota Waitoa ki Te Kawakawa hei minita mo era iwi ona. Hoki hoki ai ano ia ki Akarana i tetahi wa ki te kareti, ki reira whakahou ai i nga akoranga. Otira i noho tonu ia hei minita mo te Pariha o Te Kawakawa, a tae noa ki tona matenga. Nouna tonu te hiahia ki te hoki ki te kareti. Nana tenei hupu:

"E hoki ana ahau ki te Kareti, kia whakakingia mai ano taku kete ki te purapura."

No te 4 o nga ra o Mache, 1860, ka whakapangia a Rota hei Piriti e Wiremu Parata, te Pihopa tuatahi o Waitapu.

Ko ona tau whakamutunga i uhia e te kapua pouri, ara i runga i nga raruraru i pa ki te iwi Maori mo nga whakahaere a te Hauhau. Otira i mahi pono tonu a Rota i tana mahi minita, a tae noa ki te mutunga.